UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Circumstantia

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

Reſtituunt vires, & parco corpora Bacche.

¶ APOPHTHEGMATA.

Diogenis. ſicut vnctio non commendatur dulcedine & acerbitate, ſed ſi ſana ſit: Ita non admodum curandum eſt, multum alimenti, aut edulia ſuauia accipiamus, dummodo conueniant valetudini *Apud Stobæum.*

Thriueri. Qui in diſtinctione ciborum ingratius obſonium multis condimentis diſſimulant, nihilo plus legibus obtemperant, quam præceptoribus pueri, qui podicem, ſed tectum, verberibus obiectent. *In apoph.* 104.

Vide ſupra, Alimentum.

Circumſtantia.

¶ DEFINITIONES ET ETYMOLOG.

CIRCVMSTANTIA, Græce περίστασις, εως, ἡ, dicitur, & eſt accidens actus humani, attingens eum extrinſece. *ſecundum B. Thom. prima Secun. q. 7. art.* 1.

¶ PHILOSOPHICAE SENTENTIAE.

Sæpe tempore fit, vt quod plerunque turpe haberi ſoleat, inueniatur eſſe turpe. *Cic.* 3. *Offic.*

Tempore commutatur officium, vt non ſemper ſit idem. 1. *Offic.*

Temporibus quibuſdam, aut officiis debitis, aut rerum neceſſitatibus ſæpe euenit, vt & voluptates repudiandæ ſint, & moleſtiæ non recuſandæ. Itaque earum ſic tenetur à ſapiente delectus, aut vt reiiciendis voluptatibus maiores alias conſequatur, aut perferendis doloribus aſperiora repellat. 1. *de Finib.*

Debemus conſiderare in omni re quid aptum ſit, & conſentaneum tempori & perſonæ, tum quid in dictis factiſque dedeceat. Quod ſi poeta fugit vt maximum vitium, qui peccat etiam, cum probam orationem affingit improbo, ſtultove ſapientis: ſi denique pictor ille vidit cum immolanda Iphigenia, triſtis Calchas eſſet, mœſtior Vlyſſes, mœreret Menelaus, obuoluendum caput Agamemnonis eſſe, quoniam ſummum illum luctum penicillo non poſſet imitari: ſi denique hiſtrio quid deceat, quærit, quid faciendum oratori putemus. *Orat. ad Brut.*

In omnibus quid tempora petant, aut quid perſonis dictum ſit, ſemper conſiderandum eſt. 2. *de Inuent.*

Habenda eſt ratio hominum, rei & temporis. 2. *de Orat.*

Turpe eſt valdeque vitioſum, in re ſeuera, conuiuio dignum aut delicatum aliquem inferre ſermonem. 1. *Offic.*

Tanta vis eſt loci & temporis, vt ſi quis cum cauſam ſit acturus, in itinere, aut in ambulatione ſecum ipſe meditetur: aut ſi quid aliud attentius cogitet, non reprehendatur inſcitia temporis. 1. *Offic.*

Alia fori vis eſt, alia triclinii, alia ſubſelliorum ratio, alia lectorum: non idem iudicum, comeſſatorumque conſpectus: lux deniq; longe alia eſt ſolis & lychnorum. *Pro M. Cælio.*

Nec iiſdem de rebus, nec in omni tempore, nec ſimiliter omnes delectantur, 1. *Offic.*

Non omnis fortuna, non omnis honos, non omnis authoritas, non omnis ætas, nec vero locus, aut tempus, aut auditor omnis, eodem aut verborum genere tractandus eſt, aut ſententiarum: ſemperq; in omni parte orationis, vt vitæ, quid deceat eſt conſiderandum, quod & in re, de qua agitur, poſitum eſt, & in perſonis eorum qui dicunt, & eorum qui audiunt. *Orat. ad Brut.*

Inconſtantis non puto, ſententiam aliquam tanquam aliquod nauigium ex Reipublicæ tempeſtate moderari. *Pro Cor. Balbo.*

Nunquam præſtantibus in Republica gubernanda viris laudata eſt in vna ſententia perpetua permanſio. *M. Cicero Lent. Familiar.* 1.

Tempori cedere, (id eſt neceſſitati parêre) ſemper ſapientis habitum eſt. *Cic. Mar. Famil.* 1.

Temporibus parere omnes politici præcipiunt. *Cic. Att.* 12.

Eſt non modo liberale, paululum nonnunquam de ſuo iure decedere, ſed interdum etiam fructuoſum. 2. *Off.*

Epiſtolæ offendunt non loco redditæ. *Cic. Brut. Famil.* 11.

Multa quæ recte committi ſeruis fidelibus poſſunt, tamen ſermonis & vituperationis vitandæ cauſa committenda non ſunt. *Cic. ad Quint. frat.*

Plurima ad alieni ſenſus coniecturam, non ad ſuum iudicium ſcribuntur. *Cæcin. Cic. Fam.* 6.

Qui aut tempus quid poſtulet non videt, aut plura loquitur, aut ſe oſtentat, aut eorum, quibuſcum eſt, vel dignitatis, vel commodi rationem non habet, aut denique in aliquo genere, aut inconcinnus, aut multus eſt, is ineptus dicitur. 2. *de Orat.*

Ciuitas.

¶ DEFINITIO: ET ETYMOLOG.

CIVITAS, Græce πόλις, ιος, ἡ, & πολίτης, ου, ὁ, ciuis ... autem ciuitas ſocietas, quæ conficitur ex pluribus ... eſt ex his, quæ natura ſunt: *ſecundum Ariſtotelem lib. ... rum.*

Ciuitas eſt multitudo ciuium, quæ per ſe ſufficiens eſt ... dum, *ſecundum eundem lib.* 1. *Polit.*

Ciuitas eſt generum pagorumque ſocietas vitæ perfectæ ... ſe ſufficientis, & hoc eſt bene ac beate viuere, *ſecundum ... lib.* 4. *Polit.*

Ciuitas eſt populus vel Reſpublic. in qua ſorte magiſtratus ... clarantur. *ſecundum eundem lib.* 1. *Rhet.*

Ciuitas eſt multitudo domorum agro & pecuniis ... abundans ad bene viuendum, ſecundum eundem libro Oeconomicorum. Differt autem ab vrbe, quia ciuitas proprie ſunt ... vero mœnia, & ædificia.

Ciuitas eſt ſocietas, multis viciniis conſtans atque ... præpoſita eſt, tanquam extrema ac finis rerum omnium ... gna abundantia: cuius & origo ad viuendum, & inſtitutio ... viuendum refertur. *Ariſt.* 1. *Polit.*

Ciuitas eſt veluti quædam natura animata, & ſicut ... diſpoſitum ſecundum naturam, componitur ex quibuſdam ... portionatis partibus inuicem ordinatis, ſuaque opera ... communicantibus & ad totum: ſic ciuitas ex quibuſdam ... conſtituitur, cum bene diſpoſita & inſtituta fuerit ſecundum ... nem. *Ariſt.* 1. & 5. *Polit. c.* 2. & 3. *Marſil. Patauinus in de... cis pro Ludouico Bauaro Imp.*

Congregati ſunt homines propter acquirenda neceſſaria ... dam, viciſſitudinaria communicatione inter ſe. Nam ... volentibus plura & exiguntur, quæ tamen per hominem ... nis procurari omnia non poſſunt. Atque hi ordines ... ficiorum communicationes multiplices, pro conſeruatione ... factæ, nihil aliud ſunt, quam pluralitas, & diſtinctio ... tatis.

Viuere bene, hominibus eſt admodum conueniens ... *Polit. c.* 2. *Cic.* 1. *Offic.* Ob hoc omnes homines feruntur ad ... quaſi impetu quodam naturæ.

Ciuitas vocatur quædam congregatio perfecta, ... habens per ſe ſufficientiæ. *Marſilius Patauinus cap.* 4. ... *pacis.* Eſt autem hæc communitas inſtituta propter ... num in ea.

Ciuitatis partes ſeu officia.

1. Agricultura, qua ea, quæ ad vitam neceſſaria ſunt, ... 2. Artificium. 3. Ars militaris. 4. Mercatura. 5. Sacerdotium ... dicandi.

¶ BIBLICI LOCI.

Ciuitatis primus author Cain. *Geneſ.* 4. 17. Ciuitas ... cta, delenda, *Deut.* 13. v. 15. 16. Ciuitas Dauidis dicta ... *Sam.* 5. *ver.* 7. 9. 1. *Paralip.* 11. 7. Bethlehem, *Luc.* 2. 4. Ciuitas ... à Deo fundata, *Hebr.* 11. v. 10. 16. & 12. 22. & 13. 14. *Apocal.* ... 2. Ciuitas refugii, *Num.* 35. 6. *Deut.* 4. 42. & 19. v. 1. 2. 3. ... Ciuitas à Deo ſeruatur, *Pſalm.* 46. *ver.* 5. 6. 7. & 127. 1. ... uitatem hic ſitam non habemus, *Hebr.* 13. 14. Vide 2. Cor. ... v. 13. 14.

¶ POETICÆ SENTENTIÆ.

Plaut. in Mercatore.

Ego mihi alios penates deos perſequar, alium larem,
Aliam vrbem, aliam ciuitatem, ab Atticis ...
Nam vbi mores deteriores increbreſcunt ...
Vbiq; amici qui infideles ſint, nequeas perno...
Vbiq; eripiatur animo tuo, quod placeat maxime.
Ibi quidem ſi regnum detur, non eſt cupida ciuitas.

Euripides.

Εἰ γὰρ λαβὼν ἕκαστος ὅτι δύναιτό τις,
Χρηστὸν διέλθοι, τοῦτο κ᾽ εἰς κοινὸν φέρει,
Πατρίδι, κακῶν αἱ πόλεις ἐλάσσονων
Πειρώμεναι, τὸ λοιπὸν εὐτυχοῖεν ἄν.
Si vnuſquiſq; accepto quantum poſſet
Bono accederet idq; in commune conferret
Patriæ: pauciora mala ciuitates
Experientes, in poſterum fortunatæ forent.

Idem in Phaethonte.

Ἐν τοῖσι μωροῖς τοῦτον ἐγὼ κρίνω βροτῶν,
Ὅστις τῶν πατέρων παισὶ μὴ φρονοῦσιν ...
Ἢ καὶ πολίταις παραδίδωσ᾽ ἐξουσίαν.
Ναῦν τοι μ᾽ ἄγκυρ᾽ οὐ σμικρὰ τεύξειν φίλην,
Ὡς τρεῖς ἀφεῖναι· προστάτης θ᾽ ἁπλοῦς πόλει
Σφαλερός, ὑπὼν δὲ καὶ ἄλλος ...
Stultum equidem illum eſſe iudico.